<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==

ગુજરાત વડી અદાલત, અમદાવાદ

વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૫૬૬૪/૨૦૧૪

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.જી.શાહ

==

૧	શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે?	
૨.	રિપોર્ટર્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?	

૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઇ હુકમ સબબ કોઇ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	
૫.	દીવાની ન્યાયાધીશને પરિપત્રિત કરવું કે નહિ?	

==

વિજયસિંહ @ ગદ્દી પૃથ્વીસિંહ રાઠોડ....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય & ૧....સામાવાળા(ઓ)

==

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફથી વકીલ શ્રી મોહદશફી શેખ,

સામાવાળા(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફથી વકીલ સુશ્રી જીરગા ઝવેરી, એ.જી.પી. સામાવાળા(ઓ) ક્રમાંક ૨ ને સીધી બજવણી દ્વારા નોટિસની બજવણી કરવામાં આવી છે

==

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.જી. શાહ

તારીખ : ૧૭/૦૯/૨૦૧૪

સીએવી ચુકાદો

૧. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ તથા સામાવાળા – રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન એ.જી.પી.ને સાંભળ્યા.

૨. અરજદારને પ્રતિબંધ કાયદા હેઠળ શાહીબાગ પોલીસ સ્ટેશનમાં નોંધાયેલ પ્રતિબંધ સી. આર. નં. ૧– ૫૦૧૩/૨૦૧૪, અધિનિયમની કલમો ૬૬(૧)(બી), ૬૫(એ)(ઈ), ૮૧, ૧૧૬(બી) અનુસંધાને પોતાની અટકાયત થવાની આશંકા છે. અરજદાર સાત આરોપીઓમાંનો એક છે, જેઓ સામે આવી એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી અને પોતાની અટકાયત ટાળવા માટે તેણે અમલપૂર્વ તબક્કે વર્તમાન અરજિ દાખલ કરી છે.

૩. જો અમે એફ.આઈ.આર.નું પરિશીલન કરીએ, તો અરજદાર વિરુદ્ધનો મૂળ આક્ષેપ એવો છે કે તે પ્રતિબંધિત દારૂના પરિવહન, વેચાણ અથવા પુરવઠામાં સંકળાયેલો છે. અરજદાર આ પ્રકારના અટકાયતના હુકમને એ કહીને પડકારે છે કે તેના વિરુદ્ધ નોંધાયેલો આ એકમાત્ર ગુનો છે અને તે ક્યારેય અન્ય કોઈ ગુનાઓમાં સંકળાયેલો રહ્યો નથી.

૩.૧ તેમ છતાં, ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિ સાથે, જો આપણે સમાજવિરોધી પ્રવૃત્તિઓની અટકાયત અધિનિયમ (પાસા અધિનિયમ) ની જોગવાઈઓ પર વિચાર કરીએ, તો અધિનિયમની કલમ ૨(બી) હેઠળ "બૂટલેગર" શબ્દની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી છે, જે નીચે મુજબ છે:

૨.(બી) "દારૂના ગેરકાયદેસર વેપારી" નો અર્થ એવો વ્યક્તિ થાય છે, જે બોમ્બે પ્રતિબંધ અધિનિયમ, ૧૯૪૯ ની કોઈપણ જોગવાઈઓ તેમજ તેના હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો અને આદેશોનું, અથવા તે સમયે અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈ કાયદાનું ઉલ્લંઘન કરીને, કોઈપણ દારૂ, માદક દ્રવ્ય અથવા અન્ય કોઈ માદક પદાર્થનું આસવન કરે છે, ઉત્પાદન કરે છે, સંગ્રહ કરે છે, વહન કરે છે, આયાત કરે છે, નિકાસ કરે છે, વેચે છે અથવા વિતરણ કરે છે, અથવા જે જાણપૂર્વક કોઈપણ પાત્રો અથવા અન્ય કોઈપણ સામગ્રીનો ખર્ચ કરે છે અથવા ઉપયોગમાં લે છે, ઉપર વર્ણવેલ કોઈપણ કૃત્ય અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા અથવા તેના મારફતે કરવામાં આવે તે માટે તેની પ્રગતિ અથવા સહાયાર્થે, અથવા જે અન્ય કોઈપણ રીતે આવા કોઈ કૃત્ય કરવામાં દુષ્પ્રેરણા આપે છે.

૩.૨ તેથી, જ્યાં સુધી બુટલેગરની વ્યાખ્યાનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી અટકાયતનો હુકમ પસાર કરવા માટે એક માત્ર ગુનો પણ પૂરતો છે, કારણ કે વ્યાખ્યામાં "હેબિચ્યુઅલ" શબ્દ નથી.

૪. વ્યાખ્યાના અવલોકનથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કોઈ વ્યક્તિને દારૂના ગેરકાયદે વેપારી તરીકે ગણવા માટે પુનરાવર્તિત ગુનો થવાની રાહ જોવાની કોઈ

ફરજિયાતતા નથી અને ગાળવું, ઉત્પાદન કરવું, સંગ્રહ કરવો, પરિવહન કરવું, આયાત કરવી, નિકાસ કરવી, વેચાણ કરવું અથવા વિતરણ કરવું તેમજ બોમ્બે પ્રતિબંધ નિયમો અને અધિનિયમની કોઈ જોગવાઈનો અથવા તેના હેઠળ કરવામાં આવેલા આદેશોનો ભંગ કરવો જેવી બધી પ્રવૃત્તિઓ એટલી પૂરતી છે કે આવી કોઈપણ પ્રવૃત્તિમાં સીધી રીતે સંકળાયેલ હોય અથવા તેને ટેકો આપતો હોય અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા તે કરાવતો હોય અથવા કોઈ પણ રીતે તેનું પ્રોત્સાહન આપતો હોય તેવી વ્યક્તિને તે રીતે સંબોધી શકાય. તેથી અરજદાર માટે આ બાબતમાં કોઈ બીજી વિચારણા રહી જતી નથી અને તેને "દારૂના ગેરકાયદે વેપારી" તરીકે ચોક્કસપણે ગણાવી શકાય તે બાબતે કોઈ અવકાશ નથી. "દારૂના ગેરકાયદે વેપારી" શબ્દની વ્યાખ્યાથી સ્પષ્ટ અને પ્રગટ થાય છે કે "રૂઢિપૂર્ણ રીતે" શબ્દ "દારૂના ગેરકાયદે વેપારી"ની વ્યાખ્યા કલમમાં ગેરહાજર છે. તેથી હવે ફક્ત અટકાયતનો હુકમ પસાર કરવાની યુક્તિપૂર્ણતાનો પ્રશ્ન જ બાકી રહે છે, જેને અન્યથા કડક પગલું તરીકે ઉલ્લેખિત છે. વ્યક્તિઓને અટકાયત હેઠળ રાખવાના આદેશો કરવાની સત્તા અધિનિયમની કલમ ૩ માં દર્શાવવામાં આવી છે, જે મુજબ રાજ્ય સરકાર, જો કોઈ વ્યક્તિ અંગે આ બાબતે સંતુષ્ટ હોય કે તેને જાહેર વ્યવસ્થાના જતનને હાનિકારક એવા કોઈપણ રીતે વર્તતા અટકાવવા માટે અને જ્યારે એવું કરવું આવશ્યક હોય, ત્યારે સરકાર તે વ્યક્તિને અટકાયત હેઠળ રાખવા બાબતનો હુકમ આપી શકે છે. અધિનિયમની કલમ ૩ ની ઉપકલમ (૪) એ જોગવાઈ કરે છે કે આ કલમના હેતુસર કોઈ વ્યક્તિને "જાહેર વ્યવસ્થાના જતનને હાનિકારક એવા કોઈપણ રીતે વર્તતી"

માનવામાં આવશે. જ્યારે એવી વ્યક્તિ દારૂના ગેરકાયદે વેપારી તરીકે અથવા સામાન્ય જુગારખાનાના સંચાલક તરીકે અથવા ખતરનાક વ્યક્તિ તરીકે અથવા મादक પદાર્થ સંબંધિત ગુનેગાર તરીકે અથવા અનૈતિક વેપાર સંબંધિત ગુનેગાર તરીકે અથવા મિલ્કત કબજે કરનાર તરીકે કોઈપણ પ્રવૃત્તિમાં પ્રવૃત્ત હોય અથવા તેમાં પ્રવૃત્ત થવાની તૈયારી કરતી હોય, અને આવી પ્રવૃત્તિઓ જાહેર વ્યવસ્થાના જતન પર પ્રતિકૂળ અસર કરતી હોય અથવા પ્રતિકૂળ અસર કરવાની શક્યતા ધરાવતી હોય. તેથી વર્તમાન હેતુ માટે મહત્વપૂર્ણ જોગવાઈ અધિનિયમની કલમ ૩ ની ઉપકલમ (૪) હેઠળની અનુમાનાત્મક જોગવાઈઓ છે, જે પુષ્ટિ કરે છે કે આવી પ્રવૃત્તિ પ્રતિકૂળ અસર કરતી હોય અથવા પ્રતિકૂળ અસર કરવાની શક્યતા ધરાવતી હોય અથવા જાહેર વ્યવસ્થાને અસર કરવાની શક્યતા ધરાવતી માનવાની હોય, તો એવી વ્યક્તિને જાહેર વ્યવસ્થાના જતનને હાનિકારક રીતે વર્તેલી માનવામાં આવશે. જ્યારે આવા શબ્દની વ્યાખ્યા આ બાબતને વધુ સ્પષ્ટ કરે છે કે આ ઉપકલમના હેતુસર, જાહેર વ્યવસ્થા પ્રતિકૂળ રીતે અસર પામી હોવાનું અથવા પ્રતિકૂળ રીતે અસર પામવાની શક્યતા હોવાનું, અન્ય બાબતો સાથે, ત્યારે માનવામાં આવશે, જો આ ઉપકલમમાં ઉલ્લેખિત કોઈપણ પ્રવૃત્તિ અથવા કોઈપણ વ્યક્તિ સીધી અથવા પરોક્ષ રીતે સામાન્ય જનતા અથવા તેના કોઈ વર્ગમાં કોઈ નુકસાન, જોખમ અથવા ભય અથવા અસુરક્ષાની લાગણી પેદા કરી રહી હોય અથવા તેવી શક્યતા ધરાવતી હોય, અથવા જીવન, મિલ્કત અથવા જાહેર આરોગ્ય માટે ગંભીર અથવા વ્યાપક જોખમ ઊભું કરતી હોય.

૪.૧ તેથી, હકીકતમાં એવી બે ધારિત જોગવાઈઓ છે, જેના આધારે એવી કોઈપણ ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓમાં પોતાને સંકળાવનાર વ્યક્તિ, જેના કારણે તેની અટકાયત કરવામાં આવી શકે, તેના વિરુદ્ધ અનુમાન ધારણ કરી શકાય.

૪.૨ તેથી, ઉપરોક્ત હકીકતી વિગતો અને કાનૂની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, આ સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદારને નિશ્ચિતરૂપે બૂટલેગર તરીકે ગણાવી શકાય, જ્યારે તે શહેરમાં દારૂની વિશાળ માત્રાનું પરિવહન અને પુરવઠો કરી રહ્યો છે, જો કે દારૂ અંગે પ્રતિબંધ અમલમાં છે, જેનાથી નિશ્ચિતપણે જાહેર જીવનમાં વિક્ષેપ સર્જાય છે. તેથી, જ્યારે અરજદાર વિરુદ્ધ પ્રથમદ્રષ્ટ્યા પુરાવા અને અવલોકનો ઉપલબ્ધ છે, ત્યારે અરજદાર વિરુદ્ધ પસાર થનારા અટકાયતના હુકમમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનો મને કોઈ કારણ દેખાતો નથી, કારણ કે તે અન્યથા સક્ષમ સત્તાધિકારીના વ્યક્તિગત સંતોષનું પરિણામ હશે, અને ખાસ કરીને જ્યારે અરજદાર એવું દર્શાવવામાં અસંમર્થ છે કે આવી વ્યક્તિગત સંતોષને આ પૂર્વ–અટકાયત તબક્કે, તેના અસ્તિત્વ વિના, શા માટે ગેરકાયદેસર, ભૂલભર્યું, મનસ્વી અથવા અન્યથા ગણાવી શકાય.

૫. આવા પ્રશ્ન, એટલે કે, પ્રસ્તાવિત અટકાયતના હુકમને પડકારવાનો વ્યક્તિનો અધિકાર અને આવી અરજીએ યોગ્ય રાહત આપવાની અદાલતની અધિકારિતા, જેને વધુ વિશેષરૂપે અટકાયત–પૂર્વ અરજી તરીકે વર્ણવવામાં આવે છે, તેનો વિચાર આ અદાલતે તેમજ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અનેક અહેવાલિત કેસોમાં કર્યો છે. મતભેદ હોવાથી અને તેના કારણે સર્વોચ્ચ અદાલતે

વિવિધ કેસોમાં ભિન્ન નિર્ણયો આપ્યા હોવાથી, સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ સુભાષ પોપટલાલ દવે વિ. સ્ટેટ ઑફ મહારાષ્ટ્રા માં રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૧૩૭ / ૨૦૧૧ ના કેસમાં બાકી રહેલા નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને, આવા બધા મુદ્દાઓ લાંબા સમયથી લંબાઈ રહ્યા છે. આવા તાજેતરના ચુકાદા અને પ્રશ્નના વિચાર માટે, નીચેના કેસોની તપાસ કરવામાં આવી હતી:-

૧) ભારત સરકારના વધારાના સચિવ તથા અન્ય વિ. અલ્કા સુભાષ ગાડિયા તથા અન્ય, અહેવાલિત ૧૯૯૨ સપ્લિ. (૧) એસ.સી.સી. ૪૯૬;

૨) સુનીલ કુલચંદ શાહ વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા, (૨૦૦૦) ૩ એસસીસી ૪૦૯;

૩) સૈયદ તાહેર બાવામિયા વિ. ભારત સરકાર, (૨૦૦૦) ૮ એસ.સી.સી. ૬૩૦;

૪) હરે રામ પાંડે વિ. બિહાર રાજ્ય તથા અન્ય. (૨૦૦૪) ૩ એસ.સી.સી. ૨૮૯;

૫. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા વિ. અમૃત લાલ મંચંદા અને અન્ય એક. (૨૦૦૪) ૩ એસસીસી ૭૫;

૬) યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા વિ. વિદ્યા બગારિયા (૨૦૦૪) ૫ એસસીસી ૫૭૭;

૭) યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય વિ. આતમ પ્રકાશ અને અન્ય એક (૨૦૦૯) ૧ એસ.સી.સી. ૫૮૫;

૮) યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. પરસમલ રામપુરિયા, (૧૯૯૮)૮ એસ.સી.સી. ૪૦૨;

૯) ખુદીરામ દાસ વિ. સ્ટેટ ઑફ ડબલ્યુ.બી., એ.આઈ.આર. ૧૯૭૫ એસસી ૫૫૦;

૧૦)એ.આઈ.આર. ૧૯૯૨ એસ.સી. ૧૯૩૭ માં સ્ટેટ ઑફ તમિલનાડુ વિ. પી.કે. શમસુદીન વચ્ચે;

૧૧) એ.આઈ.આર. ૧૯૯૪ એસ.સી. ૧૪૯૬, નવલશંકર ઈશ્વરલાલ દવે વિ. ગુજરાત રાજ્ય વચ્ચે;

૧૨) એ.આઈ.આર. ૨૦૦૧ એસ.સી. ૮૫૪ માં યુનિયન ઑફ ઈન્ડિયા વિ. મુનીશ સુનેજા;

૧૩) એ.આઈ.આર. ૨૦૦૪ એસ.સી. ૧૬૨૫ માં યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. અમૃત લાલ મંચંદા વચ્ચે; એ.આઈ.આર. ૨૦૦૪ એસ.સી. ૭૩૮ માં હરે રામ પાંડે વિ. બિહાર રાજ્ય તથા અન્ય વચ્ચે.;

૧૪) એ.આઈ.આર. ૨૦૦૫ સર્વોચ્ચ અદાલત ૪૨૮ માં યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. છાયા ઘોષાલ વચ્ચે;

૧૫.એ.આઈ.આર. ૨૦૦૫ એસ.સી. ૪૪૨૧, નરેશ કુમાર ગોયલ વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વચ્ચે;

૧૬) એ.આઈ.આર. ૨૦૦૬ એસ.સી. ૧૭૧૯ માં રાજિન્દ્ર અરોરા વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વચ્ચે;

૧૭) એ.આઈ.આર. ૨૦૦૭ એસ.સી. (સપ્પ.) ૫૭૦ માં અલ્પેશ નવીનચંદ્ર શાહ વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય;

૧૮) એ.આઈ.આર. ૨૦૦૮ એસ.સી. ૧૭૦૫ માં સ્ટેટ ઑફ મહારાષ્ટ્ર વિ. ભૌરાવ પુન્જાબરાવ ગાવંડે;

૧૯) એ.આઈ.આર. ૨૦૦૮ એસ.સી. ૬૨૮, દીપક બજાજ વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર એન્ડ અન્ન. વચ્ચે,;

૨૦) દ્રોપતી દેવી અને અન્ય એક વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્યગણ, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૨ એસ.સી. ૨૫૫૦ માં અહેવાલિત;

૨૧) ૧૯૯૩(૨) જીએલએચ (યુજે) ૨૭ માં દાહ્યાભાઈ રત્નાભાઈ સોજીત્રા વિ. જિલ્લાધિકારી, રાજકોટ અને અન્ય તથા ૨૦૦૬(૧) જીએલએચ ૨૮;

૬. સંદર્ભ હેઠળના ચુકાદામાં માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ અલ્તમાસ કબીર, સી.જે.આઈ. (તે સમયે જેમ હતાં તેમ) એ એવો નિર્ણય આપ્યો છે કે વિવાદકર્તાઓને પ્રસ્તાવિત અટકાયતના હુકમને પૂર્વ–અટકાયત તબક્કે

પડકારવાનો સંપૂર્ણ અધિકાર છે અને ભારત સરકારના એડિશનલ સેક્રેટરી તથા અન્ય વિ. અલ્કા સુભાષ ગાડિયા તથા અન્ય, જે ૧૯૯૨ સપ્લિ. (૧) એસ.સી.સી. ૪૯૬ માં અહેવાલિત છે, તે મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલતની અન્ય ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ દ્વારા નિર્ધારિત મર્યાદાઓની પરવા કર્યા વિના અદાલતે આવી અરજી મંજૂર કરવી જ પડે, એવો બારમાં પ્રચલિત સામાન્ય અભિપ્રાય અને દલીલ યોગ્ય નથી.

૭. મારા મતે, સૈયદ તાહેર બાવામિયા (ઉપરોક્ત) ના મામલામાંનો નિર્ણય તા. ૧૦.૭.૨૦૧૨ ના હુકમમાં અનુસરવામાં આવ્યો નથી, તેમ છતાં તે મુખ્યત્વે સૈયદના મામલાની વિશિષ્ટ હકીકતી વિગતોને કારણે છે, જેમાં ૧૬ વર્ષ વીતી ગયેલા હતા, અને જ્યારે તા. ૧૦.૭.૨૦૧૨ ના હુકમના કાર્યકારી ભાગમાં સુભાષ પોપટલાલ દવેના મામલામાં (ઉપરોક્ત) વધુ સુનાવણી માટે આવા તમામ મામલાઓને એકત્રિત કરવા માટે, નીચેના શબ્દોમાં, નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે, ત્યારે તા. ૧૦.૭.૨૦૧૨ ના હુકમમાં સુભાષ પોપટલાલ દવેના મામલામાં (ઉપરોક્ત) સૈયદના મામલા અંગે થયેલી ચર્ચા મહત્વપૂર્ણ નથી અને તે સૈયદના મામલામાંના નિર્ણયને અસ્તિત્વહીન બનાવતી નથી.

૩૦. ઉપરોક્તના પ્રકાશમાં, વિવિધ સ્પેશ્યલ લિવ પિટિશનઓ અને રિટ અરજીઓને અંતિમ સુનાવણી અને નિકાલ માટે ૭મી ઑગસ્ટ, ૨૦૧૨ના રોજ બપોરે ૩.૦૦ વાગ્યે યાદીબદ્ધ કરવામાં આવે. ઉપરોક્ત હેતુ માટે, ઉક્ત તારીખે આ પીઠનું પુનર્ગઠન કરવામાં આવે.

૮. એ અવગણવામાં આવી શકતું નથી કે સુભાષ પોપટલાલ દવે (ઉપરોક્ત) નો કેસ સર્વોચ્ચ અદાલતના ત્રણ માનનીય ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યો છે. જ્યારે અલકા સુભાષ ગાડિયા (ઉપરોક્ત) નો ચુકાદો પણ ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ ફરીથી ત્રણ ન્યાયાધીશોની બીજી ખંડપીઠે અલકા સુભાષ ગાડિયા ના ચુકાદાની પુષ્ટિ કરી છે (જે હકીકત સુભાષ પોપટલાલ દવે ના કેસના ચુકાદા (ઉપરોક્ત) ના પરિચ્છેદ ૧૧ પરથી નિશ્ચિત થઈ શકે છે, જેમાં અલકા સુભાષ ગાડિયા ના સમગ્ર પરિચ્છેદ-૩૦ ને પુનઃઉલ્લેખિત કરવામાં આવ્યો છે). હવે, આવા હુકમને સમકક્ષ અથવા સમાન ખંડપીઠ દ્વારા પલટાવી, સુધારી અથવા અમાન્ય ઠેરવી શકાય નહિ. તે માત્ર સર્વોચ્ચ અદાલતની ઉચ્ચતર ખંડપીઠ દ્વારા જ થઈ શકે. વધુમાં, સુભાષ પોપટલાલ દવે ના કેસમાં તા. ૧૬.૭.૨૦૧૩ ના ચુકાદામાં બે ન્યાયાધીશોના બહુમતે માનનીય ત્રીજા ન્યાયાધીશે વ્યક્ત કરેલ મતને મંજૂરી આપી નથી અને તેથી, ભલે બધા ન્યાયાધીશો અલકા ગાડિયા ના કેસ દ્વારા મર્યાદિત કરવામાં આવેલી તપાસની વ્યાપ્તિ વિસ્તૃત કરવા બાબતે સહમત હોય, તેમ છતાં તે કેસ ન તો રદ કરવામાં આવ્યો છે અને ન તો પલટાવવામાં આવ્યો છે.

૯. આ મુજબ, ઉપરોક્ત સુભાષ પોપટલાલ દવે પ્રકરણમાં તા. ૧૬.૭.૨૦૧૩ના ચુકાદાનો સર્વમોટો નિષ્કર્ષ સંક્ષેપમાં એવો કહી શકાય કે:-

(૧) પ્રસ્તાવિત અટકાયતના હુકમને રદ કરાવવા માટે, તે હુકમ અટકાયતમાં રહેલા વ્યક્તિને બજાવ્યા વગર અને જે આધારોએ તેને અટકાયતમાં રાખવામાં આવ્યો છે તે આધારોને ધ્યાનમાં લીધા વગર, કોઈ અરજી સ્વીકારવામાં આવી શકતી નથી, કારણ કે આત્મસંતોષ અંગે વિચારણા માત્ર અટકાયતનો હુકમ બજાવવામાં આવ્યા પછી જ કરી શકાય છે. ત્યારબાદ, અરજદારને આવા હુકમ વિરુદ્ધ પોતાની ફરિયાદ રજૂ કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે અને તેની અદાલત દ્વારા તપાસ કરવામાં આવે છે.

(૨) અરજદારને કોઈપણ અનુવર્તી તારીખે એવી દલીલ કરવા અથવા આક્ષેપ કરવાનો અધિકાર નથી કે અટકાયતના હુકમ અને વાસ્તવિક અટકાયત વચ્ચે કોઈ સંબંધ અથવા અનુસંધાન નથી, જ્યારે તેણે ફરાર રહી જવાથી અથવા અદાલતના હુકમ દ્વારા રક્ષણ મેળવવા જેવા કોઈપણ આધાર પર અટકાયતના હુકમના અમલથી પોતે બચાવ કર્યો હોય.

(૩) અટકાયત કરનાર સત્તાધિકારીનો વ્યક્તિનિષ્ઠ સંતોષ અટકાયતના હુકમની તારીખે જે હોય તે મુજબ વિચારવાનો રહે છે, તેની તપાસ–છાનબીનની તારીખે જે સ્થિતિ હોય તે મુજબ નહીં; તેથી, અટકાયતના હુકમની તારીખ પછીનું સામગ્રી અથવા તથ્ય, જેમાં અટકાયતના હુકમ પછીની વધુ ગેરકાયદેસર અને દુષ્કૃત્યપૂર્ણ પ્રવૃત્તિઓના અભાવનો પણ સમાવેશ થઈ શકે છે, અટકાયતના હુકમને રદ કરવાનો આધાર બની શકતું નથી.

૧૦. કેટલીક અરજીઓમાં, અરજદાર દ્વારા અદાલત સમક્ષ તપાસ માટે અટકાયત કરનાર સત્તાધિકારીને અટકાયતનો હુકમ અથવા અટકાયતના આધારો રજૂ કરવા અને જાહેર કરવા કહેવા બાબતની પ્રાર્થના, કોઈ નિશ્ચિત નિષ્કર્ષ પર પહોંચતા પહેલાં આ તબક્કે વિચારણા માગી શકે છે.

૧૧. તે હેતુસર, સુભાષ પોપટલાલ દવેના પ્રકરણમાં, અર્થાત્ રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૧૩૭ / ૨૦૧૧ માં, તારીખ ૧૦.૭.૨૦૧૨નો હુકમ, જે એ.આઈ.આર. ૨૦૧૨ એસ.સી. ૩૩૭૦ માં અહેવાલિત છે, સંબંધિત છે; જેમાં સમાન સ્વરૂપના અન્ય તમામ મુદ્દાઓને એકત્રિત કરીને એક સંકલિત ચુકાદા માટે જોડવામાં આવ્યા હતા, અને જે ચુકાદો તારીખ ૧૬.૭.૨૦૧૩ના રોજ આપવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે સર્વોચ્ચ અદાલતે, માત્ર અમુક મુદ્દાઓનો વિચાર કરતાં, એમ ઠરાવ્યું હતું કે; માહિતીનો અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૫ નો ઉલ્લેખ કર્યા પછી; અટકાયતમાં લેવાયેલા વ્યક્તિને અટકાયતના આધારો પ્રદાન કરવા અંગેની અરજી, અટકાયતમાં લેવાયેલ વ્યક્તિની ધરપકડ પૂર્વે ઊભી થતી નથી, ભલે માહિતીનો અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૫ માં તેવી જોગવાઈ હોય. આમ ઠરાવવા માટે, સર્વોચ્ચ અદાલતની એ જ પીઠે સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨ ના ઉપખંડ (૫) ની જોગવાઈઓનો વિચાર કર્યો હતો, જે આ વાતની પુષ્ટિ કરે છે કે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિને હકીકતમાં અટકાયતમાં લેવામાં આવે ત્યારે તેને જે બાબત સંપ્રેષિત કરવી હોય તે અટકાયતના આધાર છે; અને આથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે માહિતીનો અધિકાર અધિનિયમની કલમ–૮ આવી માહિતીના ખુલાસા બાબતે

અપવાદ નિર્ધારિત કરે છે. સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે અટકાયતના આધાર અટકાયતમાં લેવાયેલ વ્યક્તિને તેની અટકાયત પછી જ બજાવવામાં આવવાના છે, અને આર.ટી.આઈ. અધિનિયમની જોગવાઈઓનો અમલ પૂર્વ–અમલની અવસ્થામાં પ્રતિરોધક અટકાયતના પ્રકરણમાં થઈ શકતો નથી. તેથી, ભલે અરજદારએ કે અરજદારોએ આર.ટી.આઈ. અધિનિયમ હેઠળ અટકાયતના હુકમ અથવા તેના આધારો રજૂ કરવાની પ્રાર્થના કરી નથી, છતાં કેટલીક અરજીઓમાં અરજદારોએ હકીકતી અટકાયત પહેલાં જ અટકાયતનો હુકમ અને અટકાયતના આધારોની નકલ જાહેર કરવા અને રજૂ કરવા અંગે અટકાયત કરનાર સત્તાધિકારીને દિશાનિર્દેશ આપવા પ્રાર્થના કરી છે, એવી પૂર્વ–અટકાયત અરજીમાં, અલ્કા સુભાષ ગાડિયા ના પ્રકરણમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવેલા વિશિષ્ટ અપવાદ કે અન્ય કોઈ કાયદેસર અથવા ન્યાયિક નિર્ધારણ મુજબ એવો હુકમ પડકારવામાં આવ્યો ન હોય, ત્યાં સુધી, સમાજના વ્યાપક હિત અને રાષ્ટ્રના હિતને હાનિકારક બની શકે તેવી માહિતી જાહેર કરવા માટે અટકાયત કરનાર સત્તાધિકારીને કહેવાનું કોઈ કારણ નથી, એવી મારી સ્પષ્ટ માન્યતા છે. જો એ દલીલ કરવામાં આવે કે કોઈ નિશ્ચિત વ્યક્તિની અટકાયતના કારણ અને આધારથી કાયદો અને વ્યવસ્થા, જાહેર વ્યવસ્થા અથવા રાષ્ટ્રની સુરક્ષા પર અસર નહીં પડે, તો પણ તે નિશ્ચિત રીતે રાજ્યના અધિકારને અસર કરશે, ભલે અરજદારની પ્રવૃત્તિઓ જે હોય તે, અને તેના પરિણામે પાસા અધિનિયમની જોગવાઈ અમાન્ય થવા તરફ દોરી જશે. હકીકત એ જ છે કે આવા કૃત્યને ક્યારેય

અસંવિધાનિક જાહેર કરવામાં આવ્યું નથી અને પ્રતિરોધક અટકાયત અન્યથા સંવિધાન હેઠળ તેમજ સામાન્ય કાયદા હેઠળ માન્ય છે.

૧૨. જો આપણે સુભાષ પોપટલાલ દવેના કેસમાં [રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૧૩૭ / ૨૦૧૧] તા. ૧૦.૭.૨૦૧૨ના હુકમ [એ.આઈ.આર. ૨૦૧૨ એસ.સી. ૩૩૭૦માં અહેવાલિત] તેમજ તા. ૧૬.૭.૨૦૧૩ના ચુકાદા બંનેનો વિચાર કરીએ, તો એક બાબત સ્પષ્ટ છે કે સર્વોચ્ચ અદાલતે ખાસ કરીને પ્રગટ કર્યું છે કે અલકા સુભાષ ગડિયાસ કેસમાં ઉલ્લેખિત આધારોથી ભિન્ન આધાર પર પૂર્વ–અમલ તબક્કે પ્રતિબંધક હુકમને પડકારવાની અનુમતિ છે કે કેમ, તે મર્યાદિત મુદ્દાના વિચારાર્થે આ બાબત વધુ પરીક્ષણ માગે છે. જોકે, તા. ૧૦.૭.૨૦૧૨ના હુકમમાં જ, એ જ પીઠે ધરપકડ પહેલાં અટકાયતી વ્યક્તિને અટકાયતના કારણો મેળવવાનો હક હોવાનું સ્પષ્ટપણે નામંજૂર કર્યું હતું. એ હદ સુધી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી રોહતગીની દલીલ તમામ ન્યાયાધીશોએ નામંજૂર કરી હતી, જે આવા ચુકાદાના પરિચ્છેદ–૨૯માંથી પુષ્ટિ પામે છે. જ્યારે પરિચ્છેદ–૨૩ એ વાતની પુષ્ટિ કરે છે કે અદાલત વિદ્વાન એ.એસ.જી. શ્રી પી. પી. મલ્હોત્રાની આ દલીલ સાથે સહમત છે કે ચોઇથ નાનિકરામ હરચંદાઈ (રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૮૮ / ૨૦૧૦) તથા સુરેશ હોટવાણી અને અન્ય (રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૩૫ / ૨૦૧૧) ના ચુકાદાને અવગણીને પણ, રાજ્ય પર ધરપકડ અને અટકાયત પહેલાં અટકાયતી વ્યક્તિને અટકાયતના કારણો પૂરાં પાડવાની કોઈ ફરજ નથી. આ પાસું મહત્વનું છે, કારણ કે કે.કે. કોચુન્નિનો કેસ [કે.કે. કોચુન્નિ

વિ. મદ્રાસ રાજ્ય [(૧૯૫૯) સપ્લિ. (૨) એસ.સી.આર. ૩૧૬]: (એ.આઈ.આર. ૧૯૫૯ એસ.સી. ૭૨૫)] આ ચુકાદાથી અંતિમ રીતે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો હતો અને તેની અરજી પૂર્વ-અમલ તબક્કે ફગાવી દેવામાં આવી હતી. આવા અભિગમની પુષ્ટિ કરતાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે સ્પષ્ટપણે અવલોકન કર્યું છે કે વિધાનમંડળના કોઈપણ અધિનિયમ કરતાં બંધારણની જોગવાઈ પ્રબળ રહેશે અને બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨ની ખંડ ૫માં ખાસ જોગવાઈ છે કે અટકાયતના કારણો અટકાયતી વ્યક્તિને તેની અટકાયત પછી તામીલ કરવામાં આવવાના છે.

૧૩. તેથી, પ્રતિબંધાત્મક અટકાયતનો હુકમ તથા અટકાયતના આધારભૂત કારણોનું અદાલત દ્વારા પૂર્વ-અમલ અવસ્થાએ પરીક્ષણ અને તપાસ માટે રજૂ કરવા સામાવાળાને દિશાનિર્દેશ આપવાની પ્રાર્થનાઓ મંજૂર કરવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી, ભલે આ જ મુદ્દા અંગે સર્વોચ્ચ અદાલતનો સ્પષ્ટ અને સીધો નિર્ણય ઉપલબ્ધ હોય ત્યારે આ અદાલતની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા કેટલાક આવા નિર્ણયો આપવામાં આવ્યા હોય અથવા આવી પ્રથા અનુસરવામાં આવતી હોય.

૧૪. તેથી, અરજદારની ધરપકડ અને અટકાયતના હુકમની બજવણી પહેલાં, તેની તામિલગીરીથી ઘણાં પહેલાં, જો અમે પૂર્વ-બજવણી તબક્કે આ અરજી પર વિચાર કરીએ તો પણ, વ્યવહારિક રીતે અરજદારે સ્પષ્ટપણે દર્શાવવું આવશ્યક છે કે તે કયા આધાર પર આવા હુકમને પડકારવા માંગે છે; સક્ષમ પ્રાધિકારની વ્યક્તિનિષ્ઠ સંતોષના આધાર સિવાય, જેનો વિચાર માત્ર અટકાયતના હુકમની

તપાસણી કર્યા બાદ જ થઈ શકે. પરંતુ ઉપરોક્ત ચર્ચા મુજબ, વર્તમાન સ્વરૂપની અરજીમાં, એટલે કે પૂર્વ–બજવણી તબક્કે, એવો હુકમ રજૂ કરવા કહેવામાં આવી શકતો નથી, કારણ કે એવો હુકમ તેની વાસ્તવિક જારીગીરી અને અમલ સુધી અંતિમ સ્વરૂપ પામ્યો ન પણ હોય; અને તેથી, અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા ચોક્કસ આધારના અભાવે, જેથી એ સાબિત થાય કે અન્યથા પણ અરજદાર વિરુદ્ધ અટકાયતનો હુકમ પસાર કરવાની કોઈ કારણસર્જકતા જ નથી, પૂર્વ–બજવણી તબક્કાની અરજી સ્વીકાર્ય બની શકતી નથી. તેથી, અલકા સુબાષ ગાડિયાસ કેસમાં સૂચિબદ્ધ આધારોથી ભિન્ન આધાર પર અરજી કરવાની અરજદારને હકદારી હોય તેમ માની લઈએ તો પણ, અટકાયતના હુકમના વાસ્તવિક અમલ પહેલાં વિચારણા માટે સંબંધિત બને એવા અન્ય કોઈ આધારના અભાવે, પ્રસ્તાવિત અટકાયતનો હુકમ તેની અમલવારી વિના અથવા તેની અસ્તિત્વની પુષ્ટિ થાય તે પહેલાં પણ રદ કરી શકાય નહીં. કહેવાની જરૂર નથી કે આવી અરજીને અનુમતિ આપવી અને આવી પ્રાર્થના મંજૂર કરવી એ અટકાયત અટકાવવા માટેના પૂર્વ–રક્ષાત્મક હુકમ સમાન પરિણામ લાવશે, જે કાયદેસર માન્ય નથી; કારણ કે જો એવું મંજૂર કરવામાં આવે, તો પૂરતા આધાર હોવા છતાં તેને અટકાયતમાં લેવા જેવી પરિસ્થિતિ હોય તો પણ, દરેક અને દરેક દોષિત વ્યક્તિ પૂર્વ–જામીન જેવી અરજીની માફક ઘણી પહેલાંથી અરજી દાખલ કરી શકે કે જેથી તેની અટકાયતનો હુકમ ન હોય તેની ખાતરી થઈ જાય. સુભાષ પોપટલાલ દવે (ઉપરોક્ત) ના તાજા ચુકાદાનું પરિણામ માત્ર એટલું જ નિશ્ચિત કરે છે કે કેટલાક આધાર પરિપૂર્ણ અથવા સમાપ્તિજનક ન હોઈ શકે; પરંતુ

કોઈપણ સ્થિતિમાં, અટકાયતના હુકમની વિગતોના અભાવે તેની માન્યતાને પડકારી શકાતી નથી અને તેના અસ્તિત્વ પહેલાં જ તેને ગેરકાયદેસર અથવા તર્કવિરુદ્ધ કહીને તેને રદ કરવાની જરૂર છે એવું કહી શકાય નહીં.

૧૫. એર ૨૦૦૫ સર્વોચ્ચ અદાલત ૪૨૮ માં યુનિયન ઑફ ઈન્ડિયા વિ. છાયા ઘોષાલ વચ્ચેના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે, પ્રતિબંધાત્મક અટકાયત સંબંધિત કાયદા પર વિચારણા કરતી વખતે, નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું અને ઠરાવ્યું છે:-

૮. પ્રતિસ્પર્ધી રજૂઆતો પર વિચાર કરતાં પહેલાં, પ્રતિબંધાત્મક નિરોધના હેતુ અને ઉદ્દેશ સાથે વ્યવહાર કરવો યોગ્ય રહેશે. પ્રતિબંધાત્મક નિરોધ પૂર્વસાવચેતીરૂપ ઉપાય છે અને તેનો કોઈ ગુનાથી સંબંધ નથી, જ્યારે ફોજદારી કાર્યવાહીનો હેતુ વ્યક્તિએ કરેલા ગુનાને બદલ તેને દંડિત કરવાનો હોય છે. બંને સમાનાંતર કાર્યવાહી નથી. પ્રતિબંધાત્મક નિરોધ સંબંધિત કાયદાનો હેતુ દંડાત્મક નથી, પરંતુ માત્ર પ્રતિબંધાત્મક છે. જ્યારે કાર્યપાલક સત્તા આ બાબતે વિશ્વાસ પામે કે અટકાયત કરાયેલ વ્યક્તિને સંબંધિત કાયદામાં નિર્દિષ્ટ અમુક હેતુઓને પ્રતિકૂળ એવી રીતથી વર્તવાથી રોકવા માટે આવી અટકાયત આવશ્યક છે, ત્યારે તેનો આશરો લેવાય છે. વ્યક્તિને નિરોધમાં રાખવાની કાર્યપાલક સત્તાની કાર્યવાહી માત્ર સાવચેતીરૂપ હોવાને કારણે, સામાન્ય રીતે આ બાબત કાર્યપાલક સત્તાધિકારીના વિવેકાધિકાર પર જ અવશ્ય છોડી દેવાની થાય છે. આચરણના એવા વસ્તુનિષ્ઠ નિયમો સર્વગ્રાહી રીતે નિર્ધારિત કરવું વ્યવહારુ

નથી, જેમનું પાલન ન થવાથી નિરોધ કરવો જોઈએ. તેથી, નિરોધ સત્તાધિકારીનું સંતોષ તેના વિવેકાધિકારના ઉપયોગમાં વિશાળ અવકાશ સાથે પ્રાથમિક મહત્ત્વનું માનવામાં આવે છે. નિરોધ

પ્રાધિકરણ તેની સમક્ષ રહેલી કોઈપણ સામગ્રી અને કોઈપણ માહિતીના આધારે કાર્યવાહી કરી શકે છે. આવી સામગ્રી અને માહિતી માત્ર કાર્યવાહી કરવા માટે પૂરતી મજબૂત શંકાનો આધાર પૂરો પાડી શકે, પરંતુ તેવા કાનૂની પુરાવાના માપદંડોને પૂર્ણ કરતી ન પણ હોય કે જેના આધારે જ ગુનામાં દોષારોપણ ટકાઉ બની શકે. સમાજમાં વ્યવસ્થા જાળવી રાખવાની મૂળભૂત આવશ્યકતાના બળજબરીય કારણો, જેના વિના નાગરિકોની વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાના અધિકાર સહિતના તમામ અધિકારોનો ઉપભોગ પોતાનો સઘળો અર્થ ગુમાવી બેસે, પ્રતિબંધાત્મક અટકાયતના કાયદાઓ માટે યોગ્યતા પૂરું પાડે છે. પ્રતિબંધાત્મક અટકાયતની જોગવાઈ કરતાં કાયદાઓ એ માન્યતા પર આધારિત છે કે જાહેર વ્યવસ્થાના જતનને અથવા રાજ્યની સુરક્ષાને પ્રતિકૂળ હોય તેવી, અથવા નાણાકીય આધારને ખોખલો કરતી, વ્યક્તિની વર્તણૂક એ ગુનેગાર તરફથી ભવિષ્યમાં સમાન વૃત્તિઓના સંભવિત પ્રગટાવ અંગે યુક્તિપૂર્ણ પૂર્વાનુમાન માટે સંતોષ થવા યોગ્ય આધાર પ્રદાન કરે છે. ઉપરોક્ત ચુકાદાની પુષ્ટિ સર્વોચ્ચ અદાલતના ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ દ્વારા, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૮ એસ.સી. ૨૮૨૭ માં અહેવાલિત, સ્ટેટ ઑફ ટી.એન. અને અન્ય વિ. આર. સસિકુમારના કેસમાં કરવામાં આવી છે.

૧૬. ઉપરોક્ત કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતા, અરજીમાં ઉઠાવવામાં આવેલા તમામ મુદ્દાઓ પર વિચાર કરવો આવશ્યક બનતો નથી, જે મુખ્યત્વે બાકી રહેલી એફ.આઈ.આર./ઓ અને તપાસના સંદર્ભમાં છે

૧૭. તેથી, અરજીઓને પૂર્વ–અમલીકરણ તબક્કે નામંજૂર કરતા આવા કેટલાક આદેશો આ અદાલતની દ્વિસદસીય ખંડપીઠ દ્વારા ચિરાગ @ વિજય ભીખુભાઈ ચિત્રાભુજ વિ. ગુજરાત રાજ્ય વચ્ચેની એલ.પી.એ. નં. ૧૧૯૫ / ૨૦૧૩માં રદ કરવામાં આવ્યા હોવા છતાં, જો અમે એલ.પી.એ. નં. ૧૧૯૫ / ૨૦૧૩ના ચુકાદાનો તેમજ ૨૦૧૩ (૨) જી.એલ.એચ. ૧૨૮માં અહેવાલિત મણછારામ સમારામ મીના વિ. ગુજરાત રાજ્યના કેસના ચુકાદા સાથેના અન્ય કેટલાક ચુકાદાઓનો અભ્યાસ કરીએ, તો સ્પષ્ટ થાય છે કે આ વડી અદાલતની બે ભિન્ન દ્વિસદસીય ખંડપીઠો દ્વારા પૂર્વ–અમલીકરણ તબક્કે આવી અરજીઓની જાળવણક્ષમતા અંગે બે ભિન્ન દૃષ્ટિકોણો છે. આ વડી અદાલતની બે ભિન્ન દ્વિસદસીય ખંડપીઠોના આવા ભિન્ન દૃષ્ટિકોણોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, ગુજરાત વડી અદાલત નિયમો, ૧૯૯૩ના નિયમ ૬ની જોગવાઈઓનો સહારો લેવો જોઈએ એવો હું મત ધરાવું છું, જે નીચે મુજબ છે:

૬. મુખ્ય ન્યાયાધીશની વિશાળ ખંડપીઠ દ્વારા સુનાવણીનો હુકમ કરવાની સત્તાઓ.— આ નિયમોમાં સમાયેલ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, મુખ્ય ન્યાયાધીશ વિશેષ અથવા સામાન્ય હુકમ દ્વારા એવો નિર્દેશ આપી શકે છે કે કોઈપણ મામલો અથવા મામલાઓનો કોઈ વર્ગ બે અથવા તેથી વધુ

ન્યાયાધીશોની વિભાગીય ખંડપીઠ અથવા વિશેષ ખંડપીઠ સમક્ષ મૂકવામાં આવે.

૧૮. આવી ઘણી પૂર્વ–નિબંધન અરજીઓ દાખલ કરવાની પ્રવૃત્તિને ધ્યાનમાં લેતાં, જેમાં એફ.આઈ.આર. નોંધાતાં જ તરત જ ઘણા આરોપીઓ પ્રસ્તાવિત નિબંધન હુકમ સામે, પૂર્વ–અમલ તબક્કે અરજીઓ રજૂ કરે છે અને આવી એફ.આઈ.આર.ના આધારે થનારા નિબંધન હુકમથી પોતાનું રક્ષણ થાય તે માટે રાહત માંગે છે. કેટલીક પરિસ્થિતિઓમાં, જ્યારે અરજી સ્વીકાર માટે અને આંતરિમ રાહત માટે રજૂ થાય ત્યારે, તાત્કાલિક રીતે ચકાસવું મુશ્કેલ બને કે અરજદાર માત્ર આ એક જ ગુનામાં સંકળાયેલો છે કે અન્ય અનેક ગુનાઓમાં પણ સંકળાયેલો છે. કેટલીક પરિસ્થિતિઓમાં આવા અન્ય ગુનાઓ એ જ પોલીસ મથકે નોંધાયેલા ન હોય અથવા એ જ જિલ્લામાં પણ નોંધાયેલા ન હોય અને તેથી સામાવાળાઓ માટે પણ તાત્કાલિક જવાબ આપવો મુશ્કેલ બને. એ જ કારણોસર, એવું પૂર્વધારિત અથવા અનુમાનિત કરી શકાય નહીં કે સક્ષમ સત્તાધિકારી એવો હુકમ પસાર કરતાં પહેલાં સંબંધિત માહિતી મંગાવી શકશે નહીં અને તે મુજબ, જ્યાં સુધી સક્ષમ સત્તાધિકારી અધિનિયમ દ્વારા તેમને સોંપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ ન કરે, ત્યાં સુધી માત્ર એટલા માટે કે અરજદારે આગોતરા જામીન માટેની અરજી જેવી આવી અરજી રજૂ કરી છે, અરજદારને નિબંધિત ન કરવા અંગે આંતરિમ રાહત આપી આવી અરજી પર વિચારણા કરવી અતિશય સમયપૂર્વ ગણાશે.

૧૯. આ બાબતને પણ અવગણવી શકાતી નથી કે અનેક કેસોમાં અટકાયતના આદેશો સામાન્ય રીતે નકલીઓ અથવા અનુવાદની પુરવઠો ન થવો, રજૂઆતનો યોગ્ય રીતે વિચાર ન થવો, અથવા ઘટનાના સ્વરૂપનો વિચાર કરતાં જે જાહેર વ્યવસ્થાના ભંગ તરીકે ગણવામાં ન આવી શકે તેવા તકનીકી આધારો પર રદ કરવામાં આવે છે. વધુમાં, જ્યારે એ જ વ્યક્તિ વારંવાર ગુનાઓ કરે છે, ત્યારે માત્ર અગાઉનો અટકાયતનો હુકમ રદ થયેલો હોવાને કારણે એવી દલીલ અને નિવેદન કરવામાં આવે છે કે હવે બીજો ગુનો એકલદોકલ ગુનો ગણવો જોઈએ અને તેથી તેને અટકાયતમાં રાખવો જોઈએ નહીં.

૨૦. તે જ રીતે, કારણ કે “આદતી” અથવા “જાહેર વ્યવસ્થા” શબ્દની કોઈ વ્યાખ્યા નથી, તેથી મારું એવું માનવું છે કે સમાજમાં વિશાળ માત્રામાં દારૂનું વેચાણ કરવું અને સમાન પ્રકારના ગુનામાં વારંવાર સંડોવણી હોવા પર, ભલે આવા અરજદારો દ્વારા પીડિતને ઈજા પહોંચાડવામાં આવી હોય કે ન હોય, એવું કહી શકાય નહીં કે તે જાહેર વ્યવસ્થાનો ભંગ નથી. આ સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ છે કે માત્ર હુલ્લડો જ જાહેર વ્યવસ્થાના ભંગ તરીકે ગણવા યોગ્ય નથી. મૂળભૂત રીતે, કોઈપણ ગુનો અને ગુનાની વિશિષ્ટ પ્રકૃતિ, જેમ કે જ્યારે તેઓ હથિયારો અને ગોળા–બારૂદ સાથે ઝડપાય, અથવા ચેઈન સ્નેચિંગ કરે, અથવા રિક્ષાચાલક દ્વારા કે સહ–મુસાફરો દ્વારા રિક્ષામાંથી મુસાફરોને લૂંટે, ખંડણી માગે, પૈસા અથવા બળના જોરે જમીન પડાવી લે, અથવા છેતરપિંડી દ્વારા એવું કરે, ત્યારે એવું દલીલ કરી શકાય કે તે કોઈ ચોક્કસ વ્યક્તિ વિરુદ્ધનો ગુનો છે; છતાં,

જ્યારે કાયદાએ આવી પ્રવૃત્તિને જાહેર ન કરી હોય, ત્યારે આવી વ્યક્તિઓને અધિનિયમ હેઠળ આવતી આવી પ્રકારની વ્યક્તિઓની વ્યાખ્યાના ક્ષેત્રથી બહાર રાખી શકાતી નથી, ખાસ કરીને જ્યારે ગંભીર ઘટના અને આક્ષેપો હાજર હોય. કહેવાની જરૂર નથી કે રોજબરોજ આવી અનેક અરજીઓ મંજૂર કરવામાં આવે છે જ્યારે વિષયક સંતોષનો અભાવ હોય, અથવા જાહેર વ્યવસ્થાના ભંગની કોઈ શક્યતા ન હોય, અને જ્યારે પક્ષકારો વચ્ચે અગાઉની કે વ્યક્તિગત રોષને કારણે વિવાદ હોય; પરંતુ અટકાયતના હુકમને રદ કરવાની પુષ્ટિ કરતાં અનેક ઉલ્લેખો હોવાને કારણે એવું કહી શકાય નહીં કે તમામ આવી અરજીઓ હકીકતોની પરવા કર્યા વિના અને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતની વિશાળ પીઠ, એટલે કે ત્રણ કે તેથી વધુ ન્યાયાધીશો દ્વારા આપેલા નિર્ણયનું પાલન કર્યા વિના, આ મુદ્દે એકમાત્ર ચુકાદા પર આધાર રાખીને, જેમ કે ***૨૦૦૮ (૧૬) એસ.સી.સી. ૧૪ માં અહેવાલિત દીપક બજાજ વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર*** ના ચુકાદા પર, મંજૂર જ કરવી પડે.

૨૧. ઉપરોક્ત તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં રાખીને, રજિસ્ટ્રીને હુકમ આપવામાં આવે છે કે આ બાબતને માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ રજૂ કરે જેથી, જો આ વડી અદાલતની વિવિધ વિભાગીય પીઠોએ આવા મુદ્દા અંગે ભિન્નભિન્ન ચુકાદાઓ આપ્યા હોવાના તથ્યને ધ્યાનમાં લેતાં તે યોગ્ય અને સમુચિત માને, તો તેને વિશાળ પીઠને સંદર્ભિત કરવામાં આવે.

૨૨. તા. ૨૧.૦૪.૨૦૧૪ના હુકમ દ્વારા આપવામાં આવેલ વચગાળાની રાહત આજથી ચાર અઠવાડિયા માટે લંબાવવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.જી. શાહ)

દ્દષ્ટિ

The translation of this judgment has been provided by M/s Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.

<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==